

TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YALNIZLIK DÜZEYLERİ

Nuriye AKKUL*

Durmuş ÜMMET**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin yalnızlık düzeylerini, bu konuyla ilgili olabileceği düşünülen çeşitli değişkenlere göre ortaya koymaktır. Araştırma, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi'nde Bilgisayar, Matbaa, Tekstil ve Makine Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmekte olan 417 öğrenciyi kapsamaktadır. Öğrencilerin kişisel bilgilerini elde edebilmek için Kişisel Bilgi Formu, yalnızlık düzeylerini tespit etmek için UCLA Yalnızlık Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin istatistikî analizi için SPSS istatistik paket programı kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucu; öğrencilerin yalnızlık düzeyinin cinsiyet, bölüm ve baba tutumu değişkenlerine göre farklılaştığı görülmüştür. Ancak, öğretim şekli, yaşanan yer, sosyo-ekonomik durum, kardeş sayısı ve anne tutumu değişkenlerine göre yalnızlık düzeyinin farklılaşmadığı saptanmıştır. Bu noktada, araştırma bulguları göz önünde bulundurularak yapılabilecek çalışmalar hakkında önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Yalnızlık, Teknik Eğitim Fakültesi

LONELINESS LEVEL OF TECHNICAL EDUCATION FACULTY STUDENTS

SUMMARY

The aim of this study is to indicate the loneliness level of students at Technical Education Faculty of Marmara University according to different kinds of varieties that maybe related with the topic. This research consist of 417 students from Computer, Printing, Textile, and Engine Teaching branches of Marmara University Technical Education Faculty. In order to gather data about students' individual information, Individual Information Form was applied to students. Also "UCLA" Loneliness Scale was used to determine their loneliness level. SPSS statistic packet programme was used for the statical analysis of the data. The

* Öğretim görevlisi; Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi

** Araştırma görevlisi; Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi

results indicated that gender, teaching branches and father attitude variables changed level of loneliness positively and negatively. But, teaching style, location of life, social-economic situation, number of siblings and mother attitude variables did not effect for loneliness. At this point suggestions about possible studies are given by regarding research findings.

Key words: Loneliness, Technical Education Faculty

İnsanın temel güdülerinden biri de sosyal güdülerdir. Sosyal güdüler, herhangi bir şekilde diğer insanları da içine alan güdülerdir. Bu güdüler, öğrenilmiş ya da öğrenilmemiş olabilirler. Bu sosyal güdülerin içinde sevecenlik (affection) ve birlikte olma isteği (affiliation) vardır (Morgan, 1998). Bu temel sosyal güdülerden olan birlikte olma güdüsü insanların, yalnız bir şekilde yaşamlarını sürdürememelerini başka bir deyişle diğer insanlarla fiziksel ve duygusal dolayısıyla sosyal ilişkiler kurmalarının gerekliliğini ifade eden bir kavramdır.

Sosyal ilişkiler insan olmanın vazgeçilmez bir parçasıdır. İnsan sosyal bir varlıktır ve her birey, yaşamı boyunca çevresi ile etkileşim içindedir. Doğumla başlayan sosyal ilişkiler bireyin kişiliğinin oluşmasında ve gelişmesinde önemli rol oynar. Her birey yakınlık, sıcaklık, değer verildiği hissine ve özbenliğinin onaylanmasına ihtiyaç duyar. Kişi sosyal ilişki yoluyla, temel gereksinimlerinden biri olan diğer bireylerle etkileşim gereksinimini de doyurmaktadır. Ancak, Endüstri Devrimi ile başlayan kentleşme süreci beraberinde sosyal ilişkilerde bir takım bozulmaları da beraberinde getirmiştir. Sosyal ilişkilerde yoksunluk, azalma ve yalnızlıktan yakınan kişi sayısı her geçen gün artmaktadır (Akyüz, 2003).

Yalnızlık farklı yazarlar tarafından değişik şekillerde tanımlanmaktadır. Bazıları onu nesnel koşulları olan bir durum, bazıları tamamen öznel bir durum, bazıları ise varoluşsal bir durum olarak görmektedirler. Hepsinin ortak olan yanı ise yalnızlık duygusunun insana acı verdiği (Eskin, 2001). Yalnızlık, bireyin sosyal ilişkilerindeki eksikliğin uyarıcı bir sinyaldir. Bu uyarıcıya dikkat edilmediği takdirde, geçici yalnızlık bireyin ruh sağlığını tehdit ederek, ciddi kronik yalnızlığa dönüşebilmektedir. DSM IV-TR’ de belirtildiği gibi “majör depresif epizod” olarak tanımlanan ruhsal bozuklukta depresif duygu durumuna tanı konmasında yalnızlık bir kriterdir. Sınırdaki kişilik bozukluğu (borderline) olarak belirtilen kişilik yapısının temel özellikleri arasında yoğun yalnızlık duygusu da vardır. Yapılan araştırmalarda yalnızlığın bireylerde genel doyumsuzluk, kaygı, dinlenememe gibi durumlar; alkolizm, intihar girişimi, depresyon gibi ciddi rahatsızlıklarla ilişkili olduğu vurgulanmıştır (Baran ve Bulut, 2002).

Sullivan’a göre yalnızlık, insanın ana gereksinmesi olan kişilerarası yakınlığın karşılanmadığı zaman ortaya çıkan, hoş olmayan ve kurtulmak için bireyin her şeyi yapabileceği güdüleceği bir yaşantıdır. Sullivan için insan, toplumsal bir varlık olup, doğumdan sonra toplumsallaşma sürecine girmektedir. Ergenlik öncesi dönem ise, diğer insanlarla yakın ilişkilerin başlaması yönünden önem taşımakta ve çocuk bu dönemde yakın ilişkiler kuramazsa, umutsuzluğun eşlik ettiği yoğun bir yalnızlık içine düşmektedir (Geçtan, 1990).

Kuramsal olarak, yalnızlık duygusu ergenlikte önem kazanır. Bu devrede genç, hem insanlara gereksinim duyar hem de ideal insan olduğunu zannettiği insanların gerçekte ideal insanlar olmaktan uzak olduğunu görerek birçok düş kırıklığına uğrar. Bilindiği gibi, kişinin yalnızlık duygusu, dost, arkadaş sayısından çok, sahip olunan ilişkilerin nitelik ve nicelik açılarından kişinin ideallerine uyup uymamasıyla alakalıdır. Bu durumda, içtenlikle arkadaşı gerek görmeyen bir kişi yalnızlık duyabilir ve/veya çok sayıda yakın ilişkileri bulunan bir kişi gene de yalnızlık duyabilir. Yalnızlık duygusu genelde kaygı, depresyon ve mutsuzlukla ilişkili bulunduğundan giderilmesinin yararlı olduğu düşünülmektedir. Araştırmalar genel bir yalnızlık duygusu olabileceği gibi, ana baba ve arkadaşlık ilişkileriyle ilgili farklı yalnızlık duygularının da olabileceğini söylemişlerdir (Hortaçsu, 2003).

Peplau ve Perlman, yalnızlığın birbirini etkileyen üç temel unsurdan kaynaklandığını söylemektedirler: 1- hoş olmayan, üzücü duygusal bir tecrübe, yani herhangi bir grup ya da topluluktan dışlanmış olma yaşantısı, 2-olumsuz bilişsel deneyim, sevilmediğini hissetme, 3-sosyal ilişkilerde yetersizlik. Sosyal ilişkiler kurma ve devam ettirmede güçlük çekme, paylaşacak dostlar bulamama. Yalnızlıkla ilgili farklı tanım ve yorumlar bulunmasına rağmen üzerinde uzlaşılan ve genel kabul gören tanımı şudur; yalnızlık bireyin var olan sosyal ilişkileri ile arzuladığı sosyal ilişkileri arasındaki farklılık sonucu yaşanan hoş olmayan bir duygu durumudur (Akt. Koçak, 2002).

Wiseman, Mayseless ve Sharabany (2004)'ün yaptıkları çalışmada; kişilik düzeni, ebeveynleriyle yakın ilişkilerin algılanan özelliği, bağlanma boyutları ve yalnızlık arasındaki ilişki incelenmiş ve güvenli bağlanma modelinin yalnızlığı dolaylı yollarla etkilediğini ortaya koymuşlardır. Bu bağlanma boyutu, özeleştirici ve bağlılık düzeyini arttırmakta ve bu özellikleri barındıran kişide yalnızlık düzeyini azaltmaktadır. Yine bir diğer araştırma değişkeni olan ebeveynleriyle yakın ilişkilerin algılanan özelliği eğer pozitif bir algılanmaya sahipse yalnızlığı doğrudan doğruya azaltan bir faktördür.

Cheng ve Furnham (2002)'in yaptıkları çalışma, ergenlerde akran ilişkileri, kendine güven ve okul performansı ile ilişkili olarak kendilik değeri mutluluğu ve yalnızlığın neleri kapsadığını incelemek amacıyla oluşturulmuştur. Kişilik özellikleri, kendine güven, arkadaşlık ve okul başarı derecesi yalnızlık ve mutluluk ile zıt ilişkili olarak bulunmuştur. Psikotik özelliklerin ve dışadönüklüğün doğrudan yalnızlığın habercisi olduğu ifade edilmiştir.

Hamburger ve Artzi (2002), yaptıkları çalışmada kişilik yapıları, internet kullanımı ve yalnızlık arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Yapılan çalışmada; internet kullanımının yalnızlığın nedeni mi yoksa sonucu mu olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın bu boyutunda 2 model geliştirilmiştir. Bu modeller:

Model-1. İnternet kullanımı yalnızlığı arttıran bir nedendir.

Model-2. İnternet kullanımı yalnızlığın sonucudur.

Yapılan istatistikî analizler sonucunda; özellikle bayanlarda yukarıdaki modellerden Model-2'nin (İnternet kullanımı yalnızlığın sonucudur) var olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırma sonucu açıkça göstermektedir ki, yalnızlık yaşantısıyla karşı karşıya olan bayanlar interneti sıklıkla kullanmakta ve yalnızlıklarıyla bu şekilde mücadele etmeye çalışmaktadırlar.

Besser, Flett ve Davis (2002), yaptıkları çalışmada; özeleştirî, bağıllık, kendini soyutlama ve yalnızlık arasındaki ilişkileri incelemişler ve bu çalışma sonucunda; bağımlı kişilik özelliğine sahip bireylerin yalnızlık düzeylerinin diğer bireylere nazaran yüksek olduğunu ortaya koymuşlar. Bu durumu ise, bağımlı kişiliğe sahip bireylerin bireysel yaşantı deneyimleriyle baş başa kaldıklarında destek ihtiyacı hissettiklerini ve bu ihtiyacı karşılanamaması sonucu yalnızlık duygusuyla karşılaştıkları şeklinde açıklamışlardır.

Ernst ve Cacioppo (1999), yaptıkları çalışmada, yalnızlıkla baş etmede ilk yaklaşım olarak, kişinin bireysel mücadelesinin önemli olduğunu söylemişlerdir. Yapılan çalışmalar yalnızlıkla baş etmenin yanı sıra yalnızlığı önlemenin de (prevention of loneliness) son derece önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Bireylerin yalnızlığı önlemek için genellikle; streslerini azaltmak, diğer insanlarla empatik olmaya çalışmak ve zor durumda olan insanlara yardım etmek stratejilerini kullandıkları ortaya konulmuştur. Bu amaca yönelik olarak yapılan grup terapileri; akılcı-duygusal ve bilişsel değişim modelleri ile yapılandırılmaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın genel amacı; Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Bu genel amaç çerçevesinde araştırmanın cevap bulmayı amaçladığı sorular şunlardır:

1. Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
2. Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri bölümlerine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri eğitim şekillerine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri yaşadıkları yere göre farklılaşmakta mıdır?
5. Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri sosyo-ekonomik düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?
6. Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri kardeş sayılarına göre farklılaşmakta mıdır?
7. Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri algılanan anne tutumuna göre farklılaşmakta mıdır?

8. Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri algılanan baba tutumuna göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın temel amacı Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yalnızlık düzeylerini çeşitli değişkenlere göre ortaya koymaktır. Bu genel amaç bağlamında; konuyla ilgili literatür incelenmiş ve yalnızlıkla ilgili olduğu düşünülen cinsiyet, bölüm, eğitim şekli, yaşadığı yer, ekonomik düzey, kardeş sayısı ve algılanan anne- baba tutumu değişkenlerinin bu öğrenci grubunun yalnızlık düzeylerinde farklılaşmaya neden olup olmadığı incelenmiştir. Bu amaç çerçevesinde ele alındığında, araştırma tarama modellenmiş bir araştırmadır. Tarama modellenmiş araştırma, var olan durumu var olduğu haliyle ortaya koymaktır (Karasar, 1994).

Örneklem

Araştırmanın evreni, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinden oluşmuştur. Araştırma örneklemini ise, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi'nin dört ayrı bölümünde (tekstil, makine, bilgisayar ve matbaa öğretmenliği) ve iki ayrı öğretim şeklinde (birinci öğretim ve ikinci öğretim) eğitim gören 125 bayan, 292 erkek toplam 417 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini belirlenirken, araştırma uygulanırken kolayca ulaşılabileceği düşünülen öğrenciler araştırmaya dahil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan kişisel bilgi formu, öğrencilerin yalnızlık düzeylerini etkileyeceği düşünülen bağımsız değişkenlerden (cinsiyet, bölüm, eğitim şekli, yaşadığı yer, ekonomik düzey, kardeş sayısı ve algılanan anne- baba tutumları) oluşmuştur.

UCLA Yalnızlık Ölçeği: Russell, Peplau ve Ferguson tarafından geliştirilen ve Russell, Peplau ve Cotrana tarafından tekrar gözden geçirilmiş olan (Universtiy of California Los Angeles Loneliness Scale) UCLA Yalnızlık Ölçeği onu düz onu ters yönde kodlanmış 20 maddeden oluşmaktadır. Bu ölçeğin her bir maddesinde sosyal ilişkilerle ilgili duygu veya düşünce belirten bir ifade sunulmakta ve bireylerden bu ifadedeki durumu ne sıklıkla yaşadıklarını Likert tipi dörtlü bir derecelendirme ölçeği üzerinde işaretlemeleri istenmektedir. Puanlamada olumlu yöndeki ifadeleri içeren maddeler (1, 4, 5, 6, 9, 10, 15, 16, 19, 20), “hiç yaşamam”(4), “nadiren yaşarım”(3), “bazen yaşarım”(2), “sık sık yaşarım”(1) şeklinde puanlanmaktadır. Olumsuz ifadeleri içeren maddeler (2, 3, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 17,18) bunun tam tersi olarak, “hiç yaşamam”(1), “nadiren yaşarım”(2), “bazen yaşarım”(3), “sık sık yaşarım”(4) şeklinde puanlandırılmaktadır. Bireylerin tüm maddelerden aldıkları puanlar toplanarak her birey için “genel yalnızlık puanı” elde edilmektedir. Her bir madde için puanlama 1–4 arasında değiştiği için ölçekten alınabilecek en yüksek puan 80, en düşük puan ise 20'dir. Ölçekten alınan puanın yüksek olması yalnızlık düzeyinin yüksek olduğunun göstergesi olarak kabul edilmektedir. Yapılan birçok çalışmada ölçeğin geçerliliğinin yeterli düzeyde olduğu saptanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi çalışmalarında Russell, Peplau ve Ferguson Beck Depresyon Envanteri'ni ölçüt olarak kullanarak iki ölçek

arasında geçerliliğine bakmışlar ve iki ölçek arasında 0.67'lik bir korelasyon bulmuşlardır. Ölçeğin gözden geçirilmesi çalışmasında ise Russell, Peplau ve Cotrana UCLA Yalnızlık Ölçeği ile Beck Depresyon Envanteri arasında 0.62'lik bir korelasyon saptamışlardır. 1982'de Hojat, Yalnızlık Ölçeği ile Beck Depresyon Envanteri arasında 0.57, Eysenk Kişilik Envanteri'nin Dışadönüklük alt ölçeği ile ise, 0.47'lik anlamlı bir ilişki saptamıştır. Anderson ve Horowitz 1983'de UCLA Yalnızlık Ölçeği ile Beck Depresyon Envanteri arasında 0.58'lik bir korelasyon saptamışlardır (Bilgi, 2005).

Verilerin Çözümlemesi

“Kişisel Bilgi Formu” ve “UCLA Yalnızlık Ölçeği” öğrencilere uygulandıktan sonra elde edilen veriler SPSS 10.0 istatistik programında analiz edilmiştir. Bu aşamada, öncelikli verilerin dağılımını ortaya koymak için skewness ve kurtosis değerlerine bakılmış ve dağılımın çarpık olduğu görülmüştür. İstatistikî analizler yapılırken eğer dağılım normal dağılım özelliği göstermiyorsa parametrik teknikler kullanılamaz, bu tekniklerin yerine nonparametrik istatistik teknikleri tercih edilmelidir (Siegel, 1977). Bu bağlamda bu araştırmada; öğrencilerin yalnızlık puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığını test edebilmek için iki kategorili değişkenler için parametrik olmayan Mann Whitney U testi, çoklu değişkenler için de yine parametrik olmayan Kuruskal-Wallis testi kullanılmış ve farklılığı hangi ikili gruplar arasında olduğunu test edebilmek için analizler iki yönlü yapılmıştır.

BULGULAR

Elde edilen verilere göre, öğrencilerin yalnızlık puanlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını test edebilmek için yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Yalnızlık Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	$\sum sira$	\bar{x}_{sira}	U	Z	P
Kız	125	232,86	29107,50	15267,50	-2,652	P<0,01
Erkek	292	198,79	58045,50			

Tablo 1'de görüldüğü gibi, öğrencilerin yalnızlık puanlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre kız ve erkek öğrencilerin yalnızlık puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre, kız öğrencilerin yalnızlık puanları erkek öğrencilerin yalnızlık puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir (p<.01).

Tablo 2. Öğrencilerin Yalnızlık Puanlarının Öğretim Şekline Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Eğitim şekli	n	$\sum sira$	\bar{x}_{sira}	U	Z	P
Birinci Öğretim	281	200,99	56478,50	16857,50	-1,956	p>0,05
İkinci Öğretim	136	225,55	30674,50			

Tablo 2’de görüldüğü gibi, öğrencilerin yalnızlık puanlarının öğretim şekline göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek için yapılan Mann Whitney U testi sonuçlarına göre, örgün eğitim ve ikinci eğitim öğrencilerinin yalnızlık puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Buna göre, örgün eğitim ve ikinci eğitim öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri birbirine benzemektedir ($p > .05$).

Tablo 3. Öğrencilerin Yalnızlık Puanlarının Bölümlerine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	n	$\bar{X}_{sıra}$	χ^2	Sd	p
Yalnızlık	Bilgisayar-Elektronik	161	180,52	15,565	3	$p < ,001$
	Matbaa	60	228,97			
	Tekstil	118	232,63			
	Makine	78	216,67			
	Toplam	417				

Tablo 3’de görüldüğü gibi, yalnızlık ölçeği sıralamalar ortalamasının bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal-Wallis-H Testi sonucunda bölüm gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=15,565$; $p < .01$). Bu bulgu, okudukları bölümlerin öğrencilerin yalnızlık düzeylerini farklı ölçüde etkilediğini göstermektedir. Kruskal Wallis testinden sonra karşılaştırmak için tamamlayıcı hesaplardan Benferonni düzeltilmeli Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 4. Bölüm Değişkenine Göre UCLA Toplam Değerlerine Göre Yapılan Tamamlayıcı Hesaplardan Mann Whitney “U”(Benferonni Düzeltilmeli) Sonuçları

Bölüm	n	$\sum sıra$	$\bar{X}_{sıra}$	U	Z	P
Bilgisayar-Elektronik	161	125,32	20177,00	7136,00	-3,558	$p < 0,05$
Tekstil	118	160,03	18883,00			

Tablo 4’te görüldüğü gibi, öğrencilerin okudukları bölüm değişkeni açısından UCLA toplam değerlerine göre yapılan tamamlayıcı hesaplardan Mann Whitney “U” (Benferonni Düzeltilmeli) sonuçlarına göre öğrencilerin yalnızlık puanlarının bölüm değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Buna göre, tekstil öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin yalnızlık puanları bilgisayar-elektronik bölümünde okuyan öğrencilerin yalnızlık puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir ($p < .05$)

Tablo 5. Bölüm Değişkenine Göre UCLA Toplam Değerlerine Göre Yapılan Tamamlayıcı Hesaplardan Mann Whitney “U”(Benferonni Düzeltmeli)Sonuçları

Bölüm	n	$\sum sira$	\bar{x}_{sira}	U	Z	P
Bilgisayar-Elektronik	161	113,02	18195,50	5154,50	-2,250	p<0,05
Makine	78	134,42	10484,50			

Tablo 5’e göre, öğrencilerin okudukları bölüm değişkeni açısından UCLA toplam değerlerine göre yapılan tamamlayıcı hesaplardan Mann Whitney “U” (Benferonni Düzeltmeli) sonuçlarına göre öğrencilerin yalnızlık puanlarının bölüm değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Buna göre, makine öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin yalnızlık puanları bilgisayar-elektronik bölümünde okuyan öğrencilerin yalnızlık puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir (p<.05)

Tablo 6. Öğrencilerin Yalnızlık Puanlarının Yaşadıkları Yere Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Kuruskal-Wallis Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	n	\bar{x}_{sira}	χ^2	Sd	p
Yalnızlık	Aile Yanında	143	190,37	6,047	3	p>0,05
	Yurtta	108	224,70			
	Arkadaşlarla Evde	154	213,65			
	Yalnız Evde	12	225,82			
	Toplam	417				

Tablo 6’da görüldüğü gibi, yalnızlık ölçeği sıralamalar ortalamasının yaşadığı yer değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal-Wallis-H Testi sonucunda yaşadığı yer gruplarının sıralamalar ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($\chi^2=6,047$; p>.05). Bu bulgu, yaşadıkları yerlerin öğrencilerin yalnızlık düzeylerini farklı ölçüde etkilemediğini göstermektedir.

Tablo 7. Öğrencilerin Yalnızlık Puanlarının Gelir Düzeyine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Kuruskal-Wallis Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	n	\bar{x}_{sira}	χ^2	Sd	p
Yalnızlık	Yüksek Gelir	7	136,21	2,611	2	p>0,05
	Orta Düzeyde Gelir	313	210,33			
	Düşük Düzeyde Gelir	97	209,95			
	Toplam	417				

Tablo 7’de görüldüğü gibi, yalnızlık ölçeği sıralamalar ortalamasının yaşadığı yer değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal-Wallis-H Testi sonucunda gelir düzeyi gruplarının sıralamalar ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($\chi^2=2,611$; p>.05). Bu bulgu, gelir düzeyinin öğrencilerin yalnızlık düzeylerini farklı ölçüde etkilemediğini göstermektedir.

Tablo 8. Öğrencilerin Yalnızlık Puanlarının Kardeş Sayısına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Kuruskal-Wallis Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	n	\bar{x} sıra	χ^2	Sd	p
Yalnızlık	Kardeş Yok	19	247,37	3,586	4	p>0,05
	1 Kardeş	147	205,65			
	2 Kardeş	121	213,64			
	3 Kardeş	60	214,35			
	4 ve Daha Fazla Kardeş	70	193,02			
	Toplam	417				

Tablo 8’de görüldüğü gibi, yalnızlık ölçeği sıralamalar ortalamasının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal-Wallis-H Testi sonucunda kardeş sayısı gruplarının sıralamalar ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($\chi^2=3,586$; $p>.05$). Bu bulgu, sahip oldukları kardeş sayısının öğrencilerin yalnızlık düzeylerini farklı ölçüde etkilemediğini göstermektedir.

Tablo 9. Öğrencilerin Yalnızlık Puanlarının Algılanan Anne Tutumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Kuruskal-Wallis Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	n	\bar{x} sıra	χ^2	Sd	p
Yalnızlık	Demokratik Tutum	111	199,16	4,191	3	p>0,05
	Koruyucu Tutum	275	208,59			
	Baskıcı Tutum	17	256,82			
	İlgisiz Tutum	14	236,89			
	Toplam	417				

Tablo 9’da görüldüğü gibi, yalnızlık ölçeği sıralamalar ortalamasının algılanan anne tutumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal-Wallis-H Testi sonucunda gelir düzeyi gruplarının sıralamalar ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($\chi^2=4,191$; $p>.05$). Bu bulgu, algılanan anne tutumunun öğrencilerin yalnızlık düzeylerini farklı ölçüde etkilemediğini göstermektedir.

Tablo 10. Öğrencilerin Yalnızlık Puanlarının Algılanan Baba Tutumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Test Etmek İçin Yapılan Kuruskal-Wallis Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	n	\bar{x} sıra	χ^2	Sd	p
Yalnızlık	Demokratik Tutum	169	193,06	9,901	3	p<0,05
	Koruyucu Tutum	177	211,87			
	Baskıcı Tutum	26	212,12			
	İlgisiz Tutum	45	255,77			
	Toplam	417				

Tablo 10’da görüldüğü gibi, yalnızlık ölçeği sıralamalar ortalamasının algılanan baba değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal-Wallis-H Testi sonucunda algılanan baba tutumu gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=9,901$; $p<.05$). Bu bulgu, algılanan baba tutumu değişkeninin öğrencilerin yalnızlık düzeylerini farklı ölçüde etkilediğini göstermektedir. Kruskal Wallis testinden sonra karşılaştırmak için tamamlayıcı hesaplardan Benferonni düzeltmeli Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 11. Algılanan Baba Tutumu Değişkenine Göre UCLA Toplam Değerlerine Göre Yapılan Tamamlayıcı Hesaplardan Mann Whitney “U” (Benferonni Düzeltmeli) Sonuçları

Bölüm	n	\sum sıra	\bar{x} sıra	U	Z	P
Demokratik	169	100,73	17023,50	2658,50	-3,107	p<0,01
İlgisiz	45	132,92	5981,50			

Tablo 11’e göre, öğrencilerin algılanan baba tutumu değişkeni açısından UCLA toplam değerlerine göre yapılan tamamlayıcı hesaplardan Mann Whitney “U” (Benferonni Düzeltmeli) sonuçlarına göre öğrencilerin yalnızlık puanlarının algılanan baba tutumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Buna göre, ilgisiz baba tutumuna sahip öğrencilerin yalnızlık puanları demokratik baba tutumuna sahip öğrencilerin yalnızlık puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir ($p<.01$). Köse’nin (2006) yaptığı araştırma sonuçlarına bakıldığında; baba tutum değişkenine göre, baba tutumunu ilgisiz ve demokratik algılayan öğrencilerin yalnızlık ölçeği sıralamalar ortalaması arasında, baba tutumunu ilgisiz olarak algılayanların lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuç, bu araştırmanın bulguları ile paralellik göstermektedir.

Tablo 12. Algılanan Baba Tutumu Değişkenine Göre UCLA Toplam Değerlerine Göre Yapılan Tamamlayıcı Hesaplardan Mann Whitney “U” (Benferonni Düzeltmeli) Sonuçları

Bölüm	n	\sum sıra	\bar{x} sıra	U	Z	P
Koruyucu	177	106,71	18888,50	3135,50	-2,208	p<0,05
İlgisiz	45	130,32	5864,50			

Tablo-12’de görüldüğü üzere, öğrencilerin algılanan baba tutumu değişkeni açısından UCLA toplam değerlerine göre yapılan tamamlayıcı hesaplardan Mann Whitney “U” (Benferonni Düzeltmeli) sonuçlarına göre öğrencilerin yalnızlık puanlarının algılanan baba tutumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Buna göre, ilgisiz baba tutumuna sahip öğrencilerin yalnızlık puanları koruyucu baba tutumuna sahip öğrencilerin yalnızlık puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir ($p<.05$).

TARTIŞMA

İnsanoğlunun varoluşunun zorunluluğu ve aynı zamanda en büyük gereksinimlerinden biri diğer insanlarla beraber olma ihtiyacıdır. İnsan toplumsal bir varlıktır ve ancak diğer insanlarla iletişim kurduğu sürece sağlıklı bir şekilde hayatını devam ettirebilir. Günümüzde hızla artan teknolojik gelişmeler insanların sosyal ilişkilerini olumsuz yönde etkilemektedir. Teknik Eğitim Fakültesi öğrencileri, teknolojiyi çok sık kullanmakta olan ve makinelerle ilgili işler yaptıkları için diğer insanlarla iletişim kurma olasılıklarının daha düşük olduğu düşünülen bir öğrenci grubudur. Bu öğrenci grubunun eğitimleri çerçevesinde, genellikle bireysel çalışmalar yaptıkları bilinmekte ve yalnızlık kavramı açısından riskli bir grup oluşturdukları düşünülmektedir. Bu bağlamda; çalışmada, Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin yalnızlık düzeylerinin ne seviyede olduğu ve yalnızlıklarına etki edebilecek değişkenlerin neler olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu amaç çerçevesinde yapılan analiz sonuçları aşağıda tartışılmıştır.

Araştırmanın birinci amacı olan “öğrencilerin yalnızlık düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna cevap aranmış ve yapılan analiz sonucunda öğrencilerin yalnızlık düzeyinin cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Bu farklılık ise; kızların yalnızlık düzeyinin erkeklerin yalnızlık düzeyine göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu yönünde belirlenmiştir. Teknik Eğitim Fakültesinde öğrenim gören kız sayısının oldukça az olmasında ve kültürel nedenlerle kız öğrencilerin kendilerini ifade etmelerinin ve buldukları ortamda ön plana çıkmalarının erkeklere göre daha az hoş karşılanan bir durum olmasından dolayı yalnızlık düzeylerinin erkek öğrencilere nazaran daha yüksek çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın ikinci amacı olan “öğrencilerin yalnızlık düzeyi eğitim şekline göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna ilişkin yapılan analiz sonucunda yalnızlık düzeyinin eğitim şekline göre farklılaşmadığı ortaya konulmuştur.

Araştırmanın üçüncü amacı olan “öğrencilerin yalnızlık düzeyleri okudukları bölüme göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna cevap aranmış ve yapılan analiz sonucunda yalnızlık düzeyinin öğrencilerin okudukları bölümlere göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Bu farklılık ise; tekstil öğretmenliği ve makine öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrencilerin yalnızlık düzeyinin bilgisayar-elektronik öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin yalnızlık düzeyine göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu yönünde belirlenmiştir. Teknik Eğitim Fakültesi, Bilgisayar-Elektronik Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin; bu bölümde öğrenim gören kız-erkek oranının birbirine daha yakın olması, ancak Tekstil Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerin büyük kısmının kızlardan, Makine Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin de büyük kısmının erkek öğrencilerden oluşmasının, yalnızlık düzeylerinin daha düşük olmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın dördüncü amacında “öğrencilerin yalnızlık düzeyi yaşadıkları yere göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna cevap aranmış ve yapılan analiz sonucunda yalnızlık düzeyinin öğrencilerin yaşadıkları yere göre farklılaşmadığı ortaya konulmuştur.

Öğrencilerin yurtdışı, aile yanında ya da arkadaşlarıyla evde yaşama gibi farklı yaşama ortamlarının yalnızlık yaşantısında farklılığa neden olmaması daha çok üniversite içi faaliyetlerin bu durumda etkili olduğunu düşündürmektedir. Öğrenciler zamanlarının büyük kısmını kampus içinde geçirmektedir ve sosyal ilişkilerini yaşayabilecekleri asıl mekanlar kampus içi mekanlardır. Bu bağlamda, yalnızlık yaşantısının yaşanılan yere göre farklılaşmaması beklenen bir bulgu olarak düşünülmektedir.

Araştırmanın beşinci amacında “öğrencilerin yalnızlık düzeyi gelir düzeyine göre farklılaşmakta mıdır” sorusuna cevap aranmış ve yapılan analiz sonucunda yalnızlık düzeyinin öğrencilerin gelir düzeyine göre farklılaşmadığı ortaya konulmuştur. Yalnızlık daha çok sosyal ilişkilerle ilgili bir kavramdır. Öğrencilerin yalnızlık düzeylerinin gelir düzeyine göre değişmemesinde, sağlıklı sosyal ilişkiler kurabilmede gelir düzeyinin önemli bir değişken olmadığı gerçeğinin yattığı düşünülmektedir.

Araştırmanın altıncı amacında “öğrencilerin yalnızlık düzeyi kardeş sayısına göre farklılaşmakta mıdır” sorusuna cevap aranmış ve yapılan analiz sonucunda yalnızlık düzeyinin öğrencilerin sahip oldukları kardeş sayısına göre farklılaşmadığı ortaya konulmuştur. Literatür incelendiğinde, tek çocuk olanların yalnızlık duygusuna daha açık bir grup oldukları görülmektedir. Bu araştırmadaki örnekleme ise literatürün aksine bir bulgu ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın yedinci amacı olan “öğrencilerin yalnızlık düzeyi algılanan anne tutumuna göre farklılaşmakta mıdır” sorusuna cevap aranmış ve yapılan analiz sonucunda yalnızlık düzeyinin öğrencilerin algıladıkları anne tutumuna göre farklılaşmadığı ortaya konulmuştur.

Araştırmanın sekizinci amacında “öğrencilerin yalnızlık düzeyi algılanan baba tutumuna göre farklılaşmakta mıdır” sorusuna cevap aranmış ve yapılan analiz sonucunda yalnızlık düzeyinin öğrencilerin algıladıkları baba tutumuna göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Bu farklılık ise; ilgisiz baba tutumuna sahip öğrencilerin yalnızlık düzeyinin demokratik ve koruyucu baba tutumuna sahip olan öğrencilerin yalnızlık düzeyine göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu yönünde belirlenmiştir. İlgisiz tutuma sahip olan babaların çocuklarının başkalarıyla sağlıklı iletişim kurmada yaşadıkları problemlerin aynı şekilde yalnızlık düzeylerini de olumsuz şekilde etkilediği düşünülmektedir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda bazı öneriler getirilebilir. Öğrencilerin yalnızlık yaşantılarının, sosyal ilişki azlığından kaynaklandığı düşüncesiyle üniversitelerde sosyal faaliyetlere daha fazla önem verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Özellikle bazı bölümlerde kız-erkek öğrenci oranının azlığı göz önünde bulundurularak, diğer bölümlerdeki öğrencilerin bir araya gelebilmesine yönelik organizasyonlar düzenlenebilir. Aynı şekilde, öğrencilerin bir araya gelmesine yardımcı olacak, spor salonu, gösteri merkezleri, kampus içi kafeterya vs. imkanların artırılmasının da sosyal ilişkileri arttıracığı, dolayısıyla öğrencilerin yalnızlık duygusuyla daha az baş başa kalacakları düşünülmektedir. Sosyal destek, yalnızlık yaşantısı ile baş etmede önemli bir kavramdır. Öğrencilerin sosyal destek sağlayabilecekleri başka bir deyişle kendilerine benzeyen diğerleri ile bir arada

bulunabilecekleri aktivitelerin düzenlenmesi ya da bu çalışmalara kendilerinin de doğrudan dahil edilmesi yararlı olacaktır. Yine üniversite bünyesinde, yalnızlık yaşantısıyla yoğun şekilde yüz yüze olan öğrencilere destek olmak ve yalnızlıklarıyla etkili şekilde baş etmelerine yardımcı olacak psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinin var olmasının da önemli olduğu düşünölmektedir.

KAYNAKLAR

- Akyüz, A., (2003). “Huzurevi ve Evde Yaşayan Yaşlıların, Yalnızlık ve Depresyon Düzeylerinin Sosyal Destek Sistemleri Açısından Karşılaştırılması” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Amerikan Psikiyatri Birliği: Psikiyatride Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması El Kitabı. Yeniden Gözden Geçirilmiş Dördüncü Baskı (DSM-IV-TR), Amerikan Psikiyatri Birliği, Washington, DC, 2000’den Çeviren Köroğlu, E, Hekimler Yayın Birliği, Ankara, 2001.
- Baran, G., Bulut, Ş., (2002). “Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi” Eğitim Araştırmaları Dergisi; 7: 12-23, Ankara.
- Besser, A., Flett, G.L., Davis, R.A. (2002). “Self-Criticism, Dependency, Silencing The Self, And Loneliness: A Test of A Mediational Model” Personality And Individual Differences, 35, 1735-1752 (Online). www.elsevier.com/locate/paid
- Bilgi, A. (2005). “Bilgisayar oyunu oynayan ve oynamayan ilköğretim öğrencilerinin saldırganlık, depresyon ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Cheng, H., Furnham, A. (2002). “Personality, Peer Relation, And Self-Confidence as Predictor of Happiness and Loneliness”, Journal of Adolescence, 25, 327-339 (Online). www.idealibrary.com
- Ernst, J.M., Caoppo, T. (1999). “Lonely Hearts: Psychological Perspectives on Loneliness” Applied & Preventive Psychology, 8:1-22. Cambridge University Pres, Printed İn The USA.
- Eskin, M., (2001). “Ergenlikte Yalnızlık, Baş Etme Yöntemleri ve Yalnızlığın İntihar Davranışı İle İlişkisi”, Klinik Psikiyatri, Sayı 4:5-11.
- Geçtan, E., (1990). Psikanaliz ve Sonrası. 4. Baskı. İstanbul: Remzi Kitapevi,
- Hamburger, A.Y., Artzi, E.B. (2003). “Loneliness and İnternet Use” Computers in Human Behavior 9, 71-80. (Online). www.elsevier.com/locate/comphumbeh
- Hortaçsu, N., (2003) İnsan İlişkileri. Ankara: İmge Kitapevi, 3. Baskı.
- Karasar, N. (2002). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara, Nobel Yayınları.
- Koçak, R., (2002). “Üniversite Öğrencilerinde Aleksitimi ve Yalnızlığın Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırılması ve Aralarındaki İlişkinin İncelenmesi”. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, Sayı 19: 15-23.

- Köse, E., (2006). Liseli Ergenlerde Kişilik ve Sosyal Desteğin Yalnızlığa Olan Etkisinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Morgan, C.T. (1998) Psikolojiye Giriş. (Çev. Sirel Karakaş) Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları, No: 1.
- Siegel, S. (1977). Davranış Bilimleri İçin Parametrik Olmayan İstatistikler. (Y. Topsever, Çev.). Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, No:274.
- Wiseman, H., Mayseless, O., Sharabany, R. (2004). “Why Are Lonely? Perceived Quality of Early Relationship With Parents, Attachment, Personality Predispositions and Loneliness İn First Year University Student” Personality And İndividual Differences, May 2005, (Online). www.sciencedirect.com